

Johannsen: Jeg har sagt, at man i en Provinsby og navnlig paa Landet vil betragte Ægteskabs Indgaaelse paa den her foreslaaede Maade som en Profanation, og det er rigtigt. Jeg ved af Erfaring, af Samtaler, at det er rigtigt. Jeg er sikker paa, at den ærede Ordfører slet ingen Forstaelse har af Provinsbefolkningens og da navnlig af Landbefolkningens Tankegang i denne Sag. Ellers vilde han ikke have udtalt sig, som han har gjort.

Lohmann: Naar den ærede Ordfører bebrejder mig, at jeg havde været for højt oppe, kunde jeg vist med nogen Grund sige, at han ogsaa havde været for højt oppe, og jeg vil da foreslaa, at vi begge se at komme ned igen og drøfte Sagen ganske rolig med hinanden. Se, det, der er Hovedtvistepunktet mellem den ærede Ordfører og mig, er det, at den ærede Ordfører stadig paaberaaber sig det ansete Grundlag, hvorpaa han staar, de fremragende Meningsfæller, han har, medens jeg paaberaaber mig den store, brede, almindelige Befolkning. Den ærede Ordfører paaberaaber sig stadig at være i Overensstemmelse snart med denne, snart med hin kirkelige Autoritet lige fra Luther og Grundtvig til Dines Pontoppidan. Men jeg vil dog sige, at der er ingen af de tre Mennesker, der for mig er ufejlbar i denne Sag. Den ærede Ordfører maa have nok saa mange og store personlige Autoriteter paa sin Side og have et nok saa godt Grundlag at staa paa, saa skal det dog ikke veje op mod det Grundlag, som jeg staar paa, thi det er den almindelige, jævne, brede Befolkningens sunde Sans og de Tanker og Følelser, som den har levet sig til gennem flere Hundrede Aar. Den Udtalelse, den ærede Ordfører citerede af Pontoppidan, synes jeg nok var præget af en ganske eminent Selvfølelse, hvis Berettigelse ikke kan indrømmes og hvis Tilkendegivelse ikke klæder nogen Præst. Saa vil jeg for øvrigt sige den ærede Ordfører, at jeg for mit Vedkommende, og de, der have udtalt sig i lignende Retning som jeg, forlange slet ikke tvungen borgerlig Bielse, og heller ikke tvungen kirkelig Bielse, men vi ville, at Forholdet skal stilles frit, saaledes at enhver kan have Lov til at vælge, hvilken Form han vil. Den ærede Ordfører taler om, hvorvidt vi skulle fornægte det private Initiativ. Nej, jeg mener netop, at det skulle vi ikke, og derfor udtalte jeg en Beflagelse over, at den ærede Ordfører og hans Meningsfæller i Udvalget ikke have kunnet tage Hensyn til de Betænkkeligheder, der kom frem ved 2den Behandling, saa at det private Initiativ gennem

Betragelse af det foreliggende Forslag kunde være fremtraadt med saa meget større Kraft over for Regeringen og Landstinget. Jeg har just ikke ment, at det vilde kunne lykkes Flertallet at finde en Form, som absolut kunde gennemføres i Landstinget og tiltrædes af Regeringen. Det tvivler jeg meget om vilde kunne ske for Øjeblikket. Derimod tvivler jeg ikke om, at der maatte kunne findes en Form, der var ganske anderledes styrkende for det private Initiativ, end den, her foreligger, thi den er svækkende over for det private Initiativ. Det er meget rigtigt, naar den ærede Ordfører spurgte, hvor megen personlig Frihed, der er nu. Der er ganske vist meget lidt personlig Frihed nu i dette Forhold, det beklager jeg, og derfor ønsker jeg, at vi kunne komme til andre og bedre Forhold, end der for Øjeblikket er. Maaste har jeg før udtrykt mig uklart, men hvad jeg mente var, at den ærede Ordfører og hans Meningsfæller skulde have fastholdt, hvad de foreslog i Sjor, nemlig en Udvidelse af Loven af 13de April 1851, saaledes at den kom til at gælde ogsaa for Mennesker inden for Folketirken, og dertil søjet en Fastsættelse af en almengyldig Norm for Ægteskabets Indgaaelse, en Norm, der skulde anvendes baade over for Herredsfogeden og i Kirken, saa at det blev en borgerlig Handling hege Steder, og at de, der ønskede deres Ægteskab kirkelig indviet, kunde lade det stifte borgerligt i Kirken over for Præsten, umiddelbart forud for den kirkelige Indvielse. Den ærede Ordfører flager over, at han og hans Meningsfæller ikke havde kunnet finde andre Udtryk om dem, der ville indgaa Ægteskab, end „Parter“, men den gamle Lovgivning har dog vidst at hjælpe sig baade i 1824 og i 1851. Man kunde kalde dem „Personer“, „forlovede“, „Brudfolk“, „Mand og Kvinde“, alt efter det Trin, hvorpaa de vedkommende staa i Forhold til Handlingens Fremadstriden eller endelige Udførelse. Men hvad der er Hovedsagen i Tvistemalet mellem den ærede Ordfører og mig, er, at den ærede Ordfører mener i Kraft af store personlige Autoriteter at kunne gennemføre et Lovforslag som dette, medens jeg paastaar, at det ikke kan gennemføres til Betsignelse, naar den store, brede Befolkning stiller sig imod det. Intet Menneske er ufejlbart. Den ærede Ordfører nævnte Grundtvig, men heller ikke han er ufejlbar. Den ærede Ordfører ved maaeste, at netop Grundtvig i 1851 udtrykkelig har udtalt, at Loven af 13de April 1851 vilde bringe alle alvorlige Mennesker til at gaa ud af Folketirken, men se, om denne Udtalelse i noget nævneværdigt Maal har stadfæstet sig. Nej, lad os ikke være for absolutte i en